

Beslutningsreferat for 8. møde i det rådgivende Bevaringsudvalg for Danske Husdyrgenetiske Ressourcer hos oprindelige danske husdyrracer, den 25. februar 2015 på Forskningscenter Foulum, Blichers Allé 20, 8830 Tjele, kl. 10 til 16.

Dagsorden

1. Kl. 9.30 - 10: Morgenmad

Kaffe/the og morgenbrød.

2. Kl. 10: Formanden siden sidst

Præsentation af nyt medlem fra Økologisk Landsforening.

3. Information fra medlemmerne – bordrunde

Information fra sekretariatet

4. Anvendelse af bevillinger på Finansloven 2015

Information fra sekretariatet om, hvordan bevillingerne på Finansloven for 2015 forventes anvendt til bevaringsarbejdet indenfor det husdyrgenetiske område og til biodiversitetsgårde. Bilag: Notater¹

5. Siden sidst, bl.a. avlermøde og projekter

- Avlermøde på Gl. Estrup Landbrugsmuseum. Bilag: Input fra workshop – opsamlinger fra hhv. workshop 1 og 2.
- Projekter gennemført i efteråret 2014. Bilag: Oversigt.
- Diverse, f.eks. to klagesager, definition af foreninger, afprøvning RDM.

6. Frigivelse af tyresæd fra Statens Genbank

Status på aftaler med Fødevarestyrelsen om klausuleret tyresæd og procedure for afprøvninger.

- Laboratorietest af klausuleret tyresæd i Statens Genbank
- Overvejelser om fri udlevering af tyresæd fra Viking Genetics

7. Behandling af forespørgsler

- a. Tapning af RDM-tyr nr. 41524-01458 i 2015.

¹ "Orientering til Bevaringsudvalget om finanslovsaftalen med Enhedslisten om udmøntning af midler til Biodiversitetsgårde", samt "Orientering til Bevaringsudvalget om re-notificering af støtten til bevaring af husdyrgenetiske ressourcer for 2015 og frem".

- b. Tapning af SDM-tyr nr. 71056-0063 i 2016.
 - c. Anvendelse af tyresæd fra SAU City til renavl, stb.nr. 43625 (62 doser tilbage).
 - d. Anvendelse af tyresæd fra Øda Lego, stb.nr. 32297 (5 doser tilbage), evt. efterfulgt af tapning, hvis tyrekalv.
 - e. Anvendelse af 5 doser tyresæd fra tyren Antigua, stb.nr. 37227, til gl./ny RDM-krydsninger (>1000 doser tilbage).
 - f. Forespørgsel vedr. rekvirering af skiltet "bevaringsværdig besætning".
 - g. Forespørgsel vedr. tilskud til vejrbestandige informerende skilte ved indhegninger med bevaringsværdige husdyr.
 - h. Forespørgsel vedr. bukketapning, databaser og kommunikation.
 - i. Forespørgsel vedr. tilskud til folder om historiske dyrskuer.
- 8. Kl. 11.30 – 12.15: Indlæg og rundvisning v/Henrik Callesen**
Kloning i bevaringsarbejdet, samt fremvisning af containere med sædstrå og embryoner. Evt. diskussion vedr. ansvaret for opbevaring af genmaterialet på Foulum.
- 9. 12.15 – 12.45: Frokost**
- 10. Status for papir om afstammingsforholdene i racekode 47 V/Frank Møller Fransen.**
Bilag: Notat om afstammingsforhold i racekode 47.
- 11. Fastlæggelse af anbefalinger for avlsarbejdet, herunder renavl, jf. Kommissorium.**
Bilag: Bidrag fra Frank Møller Frandsen, Solveig Pedersen, Niels Rasmussen, Christina Nygaard, Ole Mols og Holger Jessen.
- 12. Kommende møder og aktiviteter i 2015, herunder valg og avlermøde**
- 13. Eventuelt**
- 14. Senest kl. 16 – slut**

Alle udvalgsmedlemmer deltog.

Ad 1: Morgenmad.

Ad 2: Intet nyt fra formanden Knud Erik Sørensen.

Ad 3: Bordrunden startede med præsentation af nyt udvalgsmedlem. Rikke Friderichsen: Repræsenterer Økologisk Landsforening. Rikke er landmand og har en gård med rotationskrydsede malkekøer. Hun er med i bestyrelsen i Økologisk Landsforening i indeværende valgperiode.

Christina Nygaard: Intet nyt.

Bettina Buhl: Er i gang med at forberede historiske dyrskuer. Hun skriver på et projekt vedr. anvendelse af dyrene i private husholdninger.

Niels Rasmussen: Har deltaget i Landsudstillingen for fjerkræ i Herning, hvor Frank Erichsen bidrog med en historie. Der er gang i fjerkræavlen, hvilket er hektisk. Der har været afholdt landsudstilling for kaniner, og der er kommet en ny bog om Hvid Landkanin. Kaninavlerforeningen har fået ny formand.

Bjarne Mols: *Beder udvalget om at overveje, hvorvidt der kan byttes om på valg for udvalgsmedlem vedr. hhv. får og geder.*

Solveig Pedersen: Intet nyt.

Ole Mols: Der er stor omsætning af de sortbrogede svin. En besætning med Dansk Landracesvin er under ophør, og besætningen forsøges afsættes til andre avlere.

Jens Ole Mols: Racebeskrivelser og kårings-skema for de tre fåreracer er godkendt, og vil blive implementeret via Dansk Fåreavlsforening.

Sekretariatet beder om, at få tilsendt racebeskrivelserne og kårings-skemaerne for de tre fåreracer.

Vivi Hunnicke Nielsen: Takker for input til brochuren "Danske Husdyrge-netiske Ressourcer", som er blevet opdateret.

Nogle af de foreløbige resultater for igangværende DNA-projekter viser, at RDM skiller sig ud fra de andre undersøgte kvægracer. Korthorn kan inddeles i to populationer, bl.a. Lyngestammen. Frederiksborghesten skiller sig ud fra de andre undersøgte hesteracer. Knabstrupperne har en heterogen genetisk sammensætning. Vedr. geder anvendes analyserne i et stort internationalt projekt (ADAPTmap projektet – se <http://www.goatadaptmap.org/>). Et par projektansøgninger er sendt til EU, herunder et hvor universitetet bidrager vedr. svin. Vivi hr deltaget i kvægkongressen i Herning, og minder udvalget om, at AgroTech har arbejdet med små populationer, nicheproduktion og naturpleje.

Aksel Poulsen: Intet nyt.

Frank Møller Fransen: Familiestambog over Lyngestammen er udkommet.

Philip Dam: Efterspørgsel på sortbrogede svin. *Efterspørger et direkte nummer til Thomas Lysgaard, som administrerer svinedatabasen.* Ang. projekter i regi af Dyrenes Beskyttelse, har det hobbyorienterede projekt vedr. Danske Landhøns resulteret i en nemmere slagtemetode og en brochure. Et arrangement vedr. den Danske Landgås hos Lars Westergaard havde resulteret i større interesse for racen. Desuden var der blevet udarbejdet en drejebog inkl. økonomiske kalkuler til avlere af Sortbroget Landracesvin.

Holger S. Jessen: Aalborg Universitet var i gang med et projekt om udtagning af sædceller og æg fra slagtet kvæg – derved vil flere tyre kunne komme i anvendelse i avlen og medvirke til at mindske graden af indavl. (Frank tilføjer, at VikingGenetics har arbejdet med lignende med henblik på at forkorte generationsintervallet). Ang. biodiversitetsgårde

var der blevet oprettet en forening "Biodiversitetsgårde i Danmark" med vedtægter og sammensat en bestyrelse bestående af Holger Jessen, Niels Stokholm, Stig Benzons, Susanne Hovmand-Simonsen og Mikkel Hesselager, samt to suppleanter.

Ad 4: Kim Holm Boesen informerede udvalget om, at jurist Karen Vigers var blevet en del af teamet i NaturErhvervstyrelsen. Kim introducerede udvalget til begreberne statsstøtte og notifikation.

Dyretilskud: En godkendelse fra EU til at udbetale dyretilskud var udløbet ved årsskiftet. Kim nævnte, at såfremt der intet blev ændret i forhold til den ordning om dyretilskud, som tidligere var blevet noticeret til og godkendt af EU, ville ordningen muligvis hurtigere kunne godkendes på ny af EU, hvorved der forhåbentligt kunne nå at blive udbetalt dyretilskud i 2015. Såfremt der blev ændret i forudsætningerne for EU's tidligere godkendelse, skulle der udarbejdes en ny notifikation til EU med en længere sagsbehandlingstid i EU til følge, hvorved dyretilskud højst sandsynligt ikke ville kunne nå at blive udbetalt i 2015. Alternativet i 2015 ville i så fald være "de minimisstøtte" med snævre beløbsgrænser pr. avler inkl. fratrækning af anden "de minimisstøtte", f.eks. randzoner. Da der derfor ikke ville kunne ændres i forudsætningerne for EU's tidligere godkendelse, vurderede Kim, at det ikke var muligt at oprette et dyretilskud til hoppeejere. Hvor lang tid en ny godkendelse fra EU ville være gældende, vil fremgå af EU's godkendelse.

Knud Erik nævnte, at udvalget ville afvente kommissionens godkendelse.

Kim forventede, at en mindre ordning om projektilskud til bevaringsarbejdet ville blive udbudt i fjerde kvartal 2015, når der var et nærmere overblik over de forbrugte økonomiske midler i 2015. Kontoen var i Finanslovsforslaget for 2015 blevet lavet om til en tilsagnskonto, hvorved projekterne ikke behøver at blive gennemført i finansåret, blot der var blevet tildelt tilsagn inden årets udgang. Under visse forudsætninger er tilskud til projekter ikke direkte statsstøtte, og en projektordning skal derfor ikke godkendes af EU, men blot anmeldes.

Biodiversitetsgårde: Der ville ikke blive givet yderligere dyretilskud til biodiversitetsgårde, da disse ville kunne søge det generelle dyretilskud. Ang. tilskud til planteavl på biodiversitetsgårde ville det tidligst være muligt i 2016 pga. udestående vedr. faglige afklaringer. Bl.a. skulle de gamle plantesorter først optages på sortlisten efter anmeldelse, prøvedyrkning og opformering, og en evt. ordning om tilskud ville skulle afvente godkendes fra EU.

Under visse forudsætninger er projektilskud til biodiversitetsgårde ikke direkte statsstøtte, og en projektordning skal derfor ikke godkendes af EU, men blot anmeldes.

En ordning om projektilskud til biodiversitetsgårde forventedes udbudt i 2. kvartal, en ordning om dyretilskud i 3. kvartal og en mindre projektordning om tilskud til bevaringsarbejdet i 4. kvartal.

Phillip: Hvor kunne man finde en oversigt over modtagere af dyretilskud og tildelt beløb? Kim: Oversigten vil være at finde på internettet.

Christina: Synes det vedr. tilskud til biodiversitetsgårde var problematisk set i en bevaringsmæssig sammenhæng, at tilskuddet ville være begrænset til økologiske/biodynamiske gårde, samt at Bevaringsudvalget ikke havde været inddraget.

Knud Erik og Frank tilsluttede sig kritikken af, at Bevaringsudvalget ikke havde haft en rolle ved dannelsen af kriterierne for biodiversitetsgårde.

Holger: Aftalen om biodiversitetsgårde var en ekstra indsats på området, og derfor mere fremmende end hindrende for bevaringen.

Kim nævnte, at udover den politiske aftale om en bevilling til biodiversitetsgårde i 2015-2018, var der en politisk aftale om 5,2 mio.kr. til bevaringsarbejdet i 2010-2015, som dermed udløb i år, medmindre der kom en ny politisk aftale på plads om en bevilling til bevaringsarbejdet.

(Punkt 5 og 6 blev byttet om).

Ad 6: Kim: Udlevering af klausuleret tyresæd fra Genbanken havde medført, at i alt syv besætninger var kommet under offentligt tilsyn. Det sidste offentlige tilsyn forventedes hævet primo marts, hvorefter der vil blive sendt et brev til de syv berørte avlere.

Bevaringsudvalget nævnte, at man i den forbindelse også skulle huske et fokus på evt. test for sygdomme for så vidt angik genmaterialet fra heste og svin.

Kim: Al tyresæd fra Genbanken var snart blevet laboratorietestet, og sekretariatet arbejdede på tydelige procedurer for administrationen af tyresæden i Genbanken, herunder for afprøvning af klausuleret tyresæd.

Christina: Heldigt at udleveringen ikke havde medført sygdomsudbrud.

Ad 5: Knud Erik: Avlermødet havde været en god dag med positiv feedback. Dagen skulle dog have været startet med en sang, og der skulle have været mere tid til diskussion. Der var forslag om at lægge mødet fast på Gl. Estrup Landbrugsmuseum, og evt. med en varighed på to dage. Flere punkter fremkommet i forbindelse med workshoppen blev fundet interessant, og Knud Erik nævnte, at udvalgsmedlemmerne måske kunne spille en rolle i forbindelse med avlsrådgivning.

De indkomne forslag fra workshoppen skulle skærpes til nogle fokuspunkter.

Holger: Foreningen for biodiversitetsgårde havde idéer om at oprette en dyrefond, som kunne tilbyde overtagelse af bevaringsværdige dyr.

Frank: Ønskede at diskussionen mellem avlerne fremover blev lagt tidligere på dagen, i stedet for ekskursionen.

Sekretariatet: Vedr. en oversigt over gennemførte projekter i 2014, som ikke var blevet vedlagt mødematerialet, ville denne blive rundsendt til udvalgsmedlemmerne. Alle godkendte projekter var blevet gennemført, undtagen en afprøvning af klausuleret tyresæd fra RDM, som afventede laboratoriesvar. Desuden ville slutrapporter fra projekterne blive offentliggjort på internettet, samt blive rundsendt til udvalget.

Diskussion om definition af en forening blev rykket til næste udvalgs-møde.

(Punkt 7 blev rykket til efter punkt 9).

Ad 8: *Slides fra oplæg eftersendes til udvalgsmedlemmerne.*

Indlæg fra Henrik Callesen: Muligt og nemt at konservere hudceller, eller evt. blod, fra bl.a. svin til fremtidigt brug, f.eks. kloning. Ved kloning kan værdifulde gener kopieres, men metoden er ikke effektiv, da resultatet for svins vedkommende er ca. 3-4 afkom ud af opsætning af ca. 80 æg. Muligt at udtage og konservere flere æg og mere sæd fra svin, evt. fra slagtede dyr. Bedste resultat er dog efter nedfrysning af befrugtede æg. Også muligt at udtage genmateriale fra får og geder, men mange år siden det sidst er gjort. Ingen erfaring med heste og fjerkræ.

Henrik: Bad udvalget overveje, om genmaterialet på Foulum fra svin skal opbevares anderledes?

Ad 9: Frokost.

Ad 7:

Punkt a) og b): *Stamtavler på tyrene sender sekretariatet til de tre kvægrepræsentanter, som tager stilling til, hvorvidt tyrene bør tappes.*

Frank: Den ene ansøger har fået tappet en tyr – måske den omtalte...

Punkt c) og d): Diskussion om, hvornår der er så få doser tyresæd tilbage på lager, at tyresæden ikke længere kan udleveres frit.

Diskussion herom og behandling af punkterne flyttes til næste møde, inkl. diskussion om opbevaring af genmateriale på flere lokaliteter, samt om hvorvidt der skal indsamles yderligere genmateriale, herunder æg/hudceller/blod.

Punkt e): *Ansøger tildeles afslag, da der også er givet afslag ved lignende forespørgsler.*

Philip: Efterspørger en principiel diskussion.

Vivi: Krydsning mere relevant, hvis der havde været tale om et projekt.

Punkt f) og g): Diskussion om skilte: Kun skilte, hvis der forefindes dyr, som er berettigede til dyretilskud? Skiltene har god effekt – også ved kontrol. Flytbare skilte. Reklameværdi. Pris på tidligere vejrbestandige skilte vedr. "Bevaringsværdig besætning" anslået til ca. 2.000 kr.

Priser på skiltene "Bevaringsværdig besætning" og informationsskilte undersøges til næste møde.

Punkt i): *Ansøgningen inkl. pris skal i høring i Bevaringsudvalget.*

Ansøger står for layout og trykning, og NaturErhvervstyrelsen kontrollerer brochuren inden trykning. Beløbet skal fremgå – se evt. prisen sidste år inkl. prisstigning – dog er der i år et ekstra dyrskue, hvorfor flere brochurer forventes trykt.

h)

1) Tapning af bukke: Hvor skal sæden opbevares? Hvilke bukke skal tappes? Mindst 20 dyr indgår i projektet om tapning af bukkene.

Da der er tale om et større projekt, henviser Bevaringsudvalget ansøger til at indsende en projektansøgning under kommende projektansøgningsrunde. Sekretariatet svarer på forespørgslen.

Ole: Der påtænkes også tapning af væddere.

2) *Bevaringsudvalget bakker op om, at der gives afslag for så vidt angår en vidtrækkende database drevet af NaturErhvervstyrelsen.*

3) *Fremgår ikke, hvilken kommunikation der efterspørges.*

Indskudt punkt fra sekretariatet om svineregistreringer:

Sekretariatet fremlagde det løbende problem med mangelfulde registreringer vedr. Sortbroget Landracesvin. Henvendelser til avlerne blev ikke altid besvaret. Risiko for indavl ved manglende registreringer.

Det blev besluttet, at det i næste nyhedsbrev i marts vil fremgå, at man ved køb af svin skal sikre sig, at man får afstammingsoplysninger med, samt at man følger reglerne for øremærkning og registrering af flytninger, evt. efterfulgt af, at "da visse besætninger ikke opfylder dette".

Der udarbejdes et oplæg om emnet til næste møde. Sekretariatet rundsender tidligere udarbejdede vejledning om "Krav til mærkning og registrering af oprindelige danske svineracer".

Vivi: Skønner det ca. vil koste 800 kr./svin, at få DNA testet, om dyret er renracet.

Ad 10: Problemet er, at en stor andel af det jyske kvæg står anført med ubekendt afstamning pga. en forhenværende periode med mangelfulde registreringer hos nogle besætninger.

Frank: Fremlagde sin undersøgelse om raceandele hos Jysk kvæg af hhv. racekode 46 og 47, , og foreslog, at alle dyr i racekode 47 blev sat til 100 % racekode 47, samt evt. flytning af dyr fra racekode 46 til 47 ved hjælp af DNA-analyser.

Udvalget diskuterede racekode 46 og 47. Forventet omkostning på op til 100.000 kr. for at alle dyr i racekode 47 fremover registreres med 100% racekode 47. Stambogen i racekode 47 vil være lukket. Stambogen for racekode 46 er åben. Udvalget stemte om, hvorvidt dyrene i både racekode 46 og 47 sættes til 100 % i racekoden.

Diverses kommentarer gik på: forbehold pga. mangelfulde registreringer og en lille population; uvished om, hvilken procentandel racekode 47 Westergaard kvæget er; bekymring for, om det vil resultere i et fald i den genetiske diversitet pga. genetisk drift; at det er en politisk beslutning, samt at diskussionen har varet i mange år og bør afsluttes.

Beslutning: 6 stemte for (Ole, Holger, Philip, Frank, Aksel og Knud Erik) og 3 imod (Jens, Solveig og Bjarne) forslaget. 5 stemte blankt/'ved ikke' (Vivi, Niels, Bettina, Christina og Rikke). Forslaget vedtages, og det er besluttet, at dyrene i hhv. racekode 46 og 47 sættes til 100 % racerenhed.

Frank og Holger undersøger det videre forløb.

Ad 11: *Punktet flyttes til at være et af de første punkter på næste møde.*

Ad 12: Der er valg til sommer for de udvalgsmedlemmer, som er valgt for en toårig periode. Philip, Holger, Solvig og Jens er på valg. Derudover ønsker ét udvalgsmedlem at træde tilbage før tid. *Sekretariatet undersøger reglerne.*

Valg inkl. udvalgs møde vil foregå den 29. august 2015.

Næste møde i Bevaringsudvalget er den 6. maj 2015 på Museumsgården Karensminde i 7200 Grindsted.

Desuden afholdes udvalgs møde den 9. september 2015 (forslag om det holdes på Fyn).

Avlerdagen planlægges afholdt den 21. november 2015 på Gl. Estrup Landbrugsmuseum, såfremt der er mulighed for denne lokalitet.

Derudover bør der påregnes, at der kan blive behov for et ekstra møde i udvalget til at behandle indkomne projektansøgninger.

Ad 13: Gl. Estrup Landbrugsmuseum har ansøgt Dansk Kennelklub om afholdelse af Hundens Dag primo juni 2016.

Ad 14: Mødet afsluttet kl. 16.

Næste møde afholdes den 6. maj 2015 på Museumsgården Karensminde, Morsbølvej 102, 7200 Grindsted.